

μνα, και αὐτὴ δὲ ἡ οἰκοδόσποινα, ἥτις μέχρι τῆς μεσημβρίας ἐκοιμάτο, ἔφερε μόνον κοντὰ βρακία, γυμνὴ οὔσα τὰ ἄνω τῆς ὀσφύος, ἐν ᾗ ἐγὼ ἔμεινον ἐν τῇ καλύβῃ. Κατὰ τὰ γιανουτικά ἔθιμα, οὐδαμῶς θεωρεῖται τούτο ἀπρεπές, διότι μόνον πρὸ τοῦ πενθεροῦ καὶ τῶν πρεσβυτέρων ἀδελφῶν τοῦ συζύγου τῆς ἀπαγορεύεται εἰς τὴν γυναῖκα νὰ παρίσταται ἡμίγυμνος.»¹ Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν παρατηρεῖται περιορισμὸς τις ἐν ταῖς σχέσεσι μεταξὺ πενθερῶν καὶ νυμφῶν.

Μᾶλλον ἐξηγενησιμὸν φαίνεται τὸ ἔθιμον τῶν Κατσίτζων ἐν τῇ νοτιᾷ Σιθῆριᾳ, ἔνθα ὁ πενθερὸς μόνον μὲ κεκαλυμμένον τὸ πρόσωπον ἐπιτρέπεται νὰ πλησιάσῃ τὴν νύμφην. Ἄλλὰ καὶ ἡ νύμφη ἀποφεύγει τὴν συνάντησιν τοῦ πενθεροῦ, καὶ συναντήσασα αὐτῷ προσβλέπει χαμαί.² Παρὰ τοῖς Ὀστυαίοις τοῦ βορείου πόλου πᾶσα γυνὴ ὀφείλει ἐπιμελῶς νὰ πορευθῇ τὰ βλέμματα τοῦ πενθεροῦ· ὁμοίως καὶ ὁ γαμβρὸς τὰ τῆς πενθερᾶς, μέχρις ὅτου γεννήσῃ κληρονόμον.³ Ἴγνη ἀμυδρὰ τοιούτων ἔθιμων ἀπαντῶσι καὶ ἐν Ἰνδιζῇ. Ἐν ᾗ ἐν Παντσάβ αἱ λοιπαὶ τάξεις ἀγοράζουσι τὰς συζύγους παρὰ τῶν γονέων, αἱ ἀνώταται τάξεις θεωροῦσι τὴν ἀπεμπόλησιν θυγατρὸς ἔγκλημα βυρῷ. Οὐδέποτε δὲ ὁ πενθερὸς συγκατατίθεται οὐ μόνον νὰ γευματίσῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ, ἀλλὰ καὶ νερὸν νὰ πῖνῃ, διότι προσβολὴν νομίζει τὸ νὰ λάβῃ τι παρ' αὐτοῦ.⁴

[Ἐπὶ τῇ βᾶσει ἐνὸς κεφαλαίου τοῦ συγγράμματος Ethnographische Parallelen und Vergleiche ὑπὸ R. Andree. (Stuttgart, 1878).]

¹ Ἐν Μουζῶν

N. Γ. ΠΟΜΠΗΣ

ΜΙΑ ΣΕΛΙΣ ΕΚ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΝΑΥΠΛΙΟΥ

..... Τὸ Ναύπλιον περιελθὸν κληρονομικῶς δικαιώματι ἐκ τῆς Φραγκικῆς κυριαρχίας εἰς τοὺς Ἑνετοὺς κατὰ τὸ 1389 μ. Χ. ἔτος, καὶ ἰσχυρῶς ὀχυρωθὲν διὰ τῶν μέχρι τοῦ νῦν σωζομένων φρουρίων του, μετὰ διαφόρους τῶν Τούρκων ἐπιθέσεις καὶ πολιορκίας, διετέλεσεν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἑνετίας μέχρι τοῦ ἔτους 1539, ὅτε ἐπὶ Σουλεϊμάν ὁ Βεζήρης Κασίμ, Σαρτζάβηης τοῦ Μωρέως, μετὰ διετῆ αἱματηρὰν πολιορκίαν κατέλαβεν αὐτὸ διὰ συνθήκης πρὸς παγίωσιν τῆς μεταξὺ Ἑνετίας καὶ Τουρκίας συννομολογηθείσης κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους εἰρήνης.

Οἱ Τούρκοι τὸ πρῶτον ἤδη καταλαβόντες τὸ Ναύπλιον κατεῖχον αὐτὸ ἀνενοχλήτως μέχρι

1. A. d. Erman, Reise um die Erde. Τμήμ. I. τ. II. σ. 317.

2. Mittheil. d. Ver für Erdkunde zu Leipzig. 1875. σ. 24.

3. Auszug aus Pallas Reisen. Frankfurt a. M. 1777. σ. 30.

4. Meerk, Acht Vorträge über das Pandschab Bern. 1869. σ. 127.

τοῦ θέρους τοῦ 1686, ὅτε ἡ Ἑνετία θέλουσα νὰ συμπληρώσῃ τὴν κατάκτησιν ὀλοκλήρου τῆς Πελοποννήσου, ἀπέστειλεν εἰς Ναύπλιον στόλον ἰσχυρὸν ὑπὸ τὸν Φραγκίσκον Μοροζίνην, ἐφ' οὗ ἐπέβαινε καὶ ὁ διάσημος στρατηγὸς τῆς Ἑνετίας κόμης Καϊνισζμαρκ, Σουηδὸς τὸ γένος, μετὰ ἰσχυρᾶς στρατιωτικῆς δυνάμεως. Ὁ Μοροζίνης στενωῶς πολιορκήσας τὸ Ναύπλιον, οὗ ἐφρουράρχει ὁ Μουσταφᾶς, κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλασσαν, καὶ ἀποκρούσας τὰς τε ἐπιθέσεις τοῦ ἐν Ἄργει στρατοπεδεύοντος Σερασκέρη καὶ τὰς ἐξόδους τῆς φρουρᾶς, ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ παραδώσῃ τὸ φρούριον μετ' ὄλου τοῦ ὕλικού.

Εἰς ἀμοιβὴν τοῦ λαμπροῦ τούτου κατορθώματος, ὅπερ συνεπλήρωσε τὴν ὑπὸ τὴν Ἑνετικὴν κυριαρχίαν ὑποταγὴν ὀλοκλήρου τῆς Πελοποννήσου, ἐξασφαλισθεῖσαν καὶ διὰ τῆς ἐν Κάρλοβιτς κατὰ τὸ ἔτος 1699 συννομολογηθείσης μεταξὺ Τουρκίας καὶ Ἑνετίας εἰρήνης, ἡ Ἑνετία ἀπένευμε τῷ Μοροζίνῃ τὸν τίτλον Ἰππότητος, ἀναρτήσασα τὴν εἰκόνα αὐτοῦ εἰς τὴν ὀπλοθήκην τῆς ἐνδόξου πόλεως μετὰ τὴν ἐπιγραφὴν. «Φραγκίσκῳ Μοροζίνῃ τῷ Πελοποννησιακῷ ἰσοβίως.»

Οἱ Ἑνετοὶ κατιδόντες τὸ ἐπίκαιρον τοῦ Ναυπλίου, συνεπλήρωσαν τὴν ὀχύρωσιν, καταστήσαντες αὐτὸ τὸ ὀχυρώτατον τῶν τότε φρουρίων εἰς διαίονισιν δὲ τῶν θριάμβων τοῦ πορθητοῦ Μοροζίνῃ ἀνήρτησαν ἐπὶ τῶν ἐπάλλεων τοῦ φρουρίου, ἀριστερᾷ τῷ εἰσερχομένῳ διὰ τῆς πύλης τῆς ξηρᾶς, πλάκα μαρμαρίνην σωζομένην μέχρι σήμερον, ἥτις φέρει τὴν ἐξῆς Λατινικὴν ἐπιγραφὴν:

Post urbes expugnatas, valideque munitas, post sexias fugatos hostes, hoc patriae restituit Frangus Maurossinus. Accurate Supus armarum moderator, et Alexander bonno maximæ triremis gubernator, hoc æternitatis monumentum posuit.

Anno Domini MDCLXXXVII.

«Πόλεις καὶ ἀκροπόλεις ἐκπορήσας καὶ ἰσχυρῶς ὀχυρώσας, ἐξῆκας δὲ τοὺς ἐχθροὺς εἰς φυγὴν τρέψας Φραγκίσκος Μοροζίνης τούτο (τὸ φρούριον) τῇ Πατρίδι ἀποκατέστησεν. Ἐπιμελῶς Σούπος διοικητὴς τῶν ὀπλων καὶ Ἀλέξανδρος ἐπ' ἀγαθῷ κυβερνήτης τῆς μεγίστης τριήρους τὸδε αἰωνιότατος μνημεῖον ἔθηκεν. Ἐτει Κυρίου ΑΧΠΖ'.»

Ἡ Ἑνετικὴ Δημοκρατία, ἥτις ἐν ταῖς δυστυχίαις τῆς καὶ ταῖς ἥτταις, ἄς ἀπὸ ἐνὸς καὶ ἡμίσεως αἰῶνος ὑφίστατο ὑπὸ τῶν Τούρκων, περιποιήθη οὐκ ὀλίγον τοὺς Ἕλληνας, ἀφειδῶς πωλοῦσα αὐτοῖς βαθμοὺς καὶ τίτλους εὐγενείας διὰ ψηφισμάτων ἀποκαλούντων τοὺς Ἕλληνας «ἔθνος μεγαλοπρεπὲς καὶ βασιλικόν, ὅπερ ἐπὶ πολὺ ἐκυριάρχησε καὶ εἶναι ὑπὲρ πάντων ἄλλο ἔθνος ἄξιον τῆς ἀριστοκρατίας», ἥδη μετὰ τὰς νίκας, εἰς ἄς οὐκ ὀλίγον συνετέλεσαν καὶ οἱ ἀτυχεῖς Ἕλληνες, φρονούντες ὅτι ἀπαλλασσόμε-

νοι τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ παραδίδονται εἰς Χριστιανικὴν δεσποτείαν, ἢ Ἑνετικῇ, λέγω, Δημοκρατίᾳ προσηγήθη πρὸς τοὺς Ἕλληνας τυραννικότερον καὶ αὐτῶν τῶν Τούρκων. Ἐξ ἐνός ἢ φιλαργυρία καὶ ἢ ἀκάθεκτος πλεονεξία τῶν κατὰ τόπους διοικητῶν καὶ ἀνθυπάτων, οἵτινες δίκην σμήνου ἀκρίδων ἐπέπεσον κατὰ τοῦ ἀτυχοῦς τούτου τόπου, ὅπως, τῷ ἀφαιρέσῳσι πᾶσαν ἰκμάδα ζωῆς, ἀφ' ἑτέρου ὁ φανατισμὸς καὶ ἡ μισαλλοδοξία τοῦ Λατινικοῦ κλήρου κατέστησαν ἀφόρητον τὸν βίον τῶν Ἑλλήνων, οἵτινες ἤρξαντο μεταμελόμενοι, διότι προέκριναν τὴν Ἑνετικὴν κυριαρχίαν τῆς Τουρκικῆς. Εἰς ἐνδειξιν τῆς πρὸς τοὺς Ἕλληνας συμπεριφορᾶς τοῦ Λατινικοῦ κλήρου παρατιθέμεθα περικοπὴν ἐκ τῆς τότε ἀπευθυνθείσης πρὸς τοὺς ἐν Πελοποννήσῳ Ἑνετοῦς Διοικητᾶς καὶ ἐξάρχους τῆς Ἁγίας Ἐδρας ποιμαντορικῆς Βούλλας τοῦ Πάππα Ῥώμης Παύλου. «Ὅσον διὰ τὰς κατακτήσεις, ἔγραψεν ὁ Ἀναμάρτητος, δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν ὅτι οἱ Ἕλληνες δὲν ἔχουσι πίστιν καὶ εὐκόλως δύνανται νὰ υποβληθῶσι καὶ αὐθις ὑπὸ τὸν ζυγὸν τῶν Τούρκων, ὑφ' ὃν διατελοῦσι καὶ οἱ λοιποὶ ἡμοεθνεῖς των· ὅθεν δέον νὰ τοὺς μεταχειριζώμεθα, ὡς ἄγρια θηρία, νὰ τοὺς ἀποσπῶμεν τοὺς ὀδόντας καὶ τοὺς ὄνυχας, νὰ μὴ παύομεν ταπεινοῦντας αὐτοὺς, καὶ ἰδίως νὰ τοὺς ἐμποδίζωμεν τὴν περὶ τὴν χοῆσιν τῶν ὄπλων ἀσκησιν· οὐδὲν δ' ἄλλο νὰ τοὺς παρέχωμεν, ἢ ξύλον καὶ ἄρτον, ἄρτον καὶ ξύλον!! Ἡ φιλανθρωπία καὶ συμπάθεια ἔστωσαν δι' αἰσιωτέρους καιροῦς.»

Ἡ κατάσκασις αὕτη διήρκεσε μέχρι τοῦ 1713, ὅτε ἡ Τουρκία ἀθετήσασα τὰς ἐν Κάρλοβιτζ συνθήκας ἐπιτίθεται κατὰ τῆς Ἑνετίας. Στόλος Τουρκικὸς καταλαμβάνει τὰς νήσους τοῦ Αἰγαίου, στρατὸς δὲ πολυάριθμος ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν αὐτοῦ τοῦ Σουλτάνου εἰσελαύνει διὰ τοῦ ἰσθμοῦ εἰς τὴν Πελοπόννησον, καταλαμβάνει διὰ συνθήκης τὴν Κόρινθον, ἧς ὅμως ἡ μὲν φρουρὰ παρὰ τὰς σπονδὰς κατασφάζεται ἀμέσως, οἱ δὲ κάτοικοι Ἑνετοὶ καὶ Ἕλληνες μετενεχθέντες πρὸ τῶν πυλῶν τοῦ Ναυπλίου διμελίσθησαν ὑπὸ τὰ ὄπλα τῆς πολιορκημένης φρουρᾶς. Οὕτως ἐν βραχεῖ οἱ Τούρκοι ἐπιτιθέμενοι καὶ προχωροῦντες, οἱ δὲ Ἑνετοὶ ἀμυνόμενοι καὶ ὑποχωροῦντες μεταβάλλουσιν εἰς τέφραν καὶ ἐρείπια τὴν ἀτυχῆ Πελοπόννησον. Οἱ Ἕλληνες εὐρεθέντες μεταξὺ σφύρας καὶ ἄκμονος, ὑφίστανται ἀλληλοδιαδόχως τὰ ἀποτελέσματα τῆς ἀγριότητος ἑκατέρου τῶν διχασσομένων. Ὁ ἀγὼν τόσον ἀγρίως διεξήχθη, ὥστε μοναχὸς τις Λατίνος πολιορκούμενος εἰς τινα ἀκρόπολιν, ὑψώσας τὸ σιδηροῦν ὄπλον τοῦ Ἐσταυρωμένου πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνέκραξεν ἀπειλῶν *Cristi maledetti sulla testa* «κατὰ τῆς κεφαλῆς τοῦ κατηραμένου Χριστοῦ.»

Ὁ Σουλτάνος δῆρῶν καὶ θύων περιῆλθε μετὰ τοῦ Σερσασκέρου αὐτοῦ Δαοῦτ Πασᾶ ὀλόκληρον

τὴν Πελοπόννησον, ἔστη δὲ κατὰ τὸ ἔτος 1715 πρὸ τῶν θυρῶν τοῦ δυσπορήτου Ναυπλίου, διὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ ὁποίου διήρκεσε τὸν στρατὸν εἰς δύο σώματα, ὧν τὸ μὲν ὑπὸ τὸν Βελιέρβεῦν τῆς Ῥούμελης καὶ τὸν Ἄγᾶν τῶν Γενιτσάρων ἐντὸς τοῦ Παλαμηδίου, τὸ δὲ ὑπὸ τὸν Ἀχμέτ Πασᾶν καὶ τὸν ὑπαρχηγὸν τῶν Γενιτσάρων κατὰ τῆς πόλεως καὶ τῆς Ἀκροναυπλίας.

Ἡ πολιορκία ὑπῆρξε λίαν βραχεῖα, διαρκέσασα ὀκτὼ μόλις ἡμέρας, διότι ὁ διευθύνων τὴν ὅλην πολιορκίαν μέγας βεζιρὸς ἀνυπομενῶν διὰ τὴν βραδύτητα τῆς τακτικῆς πολιορκίας προὔτιμησε τὴν ἐξ ἐφόδου ἄλωσιν. Διεγείρει τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν πολιορκητῶν ὑπισχνόμενος πλοῦσια δῶρα· οὕτως ὁ ἐκ τῶν στρατιωτῶν τοῦ πρώτος ἀφαιρέσας τὴν σημαίαν τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἀπὸ τῶν τειχῶν τοῦ Ναυπλίου λαμβάνει ἀργυροῦν πουγγίον σὺν τῷ δικαίωματι νὰ φέρῃ ἐπὶ τοῦ σαρκίου του τιμητικὸν μετάλλιον. Πᾶσι δὲ τοῖς φονευθησομένοις κατὰ τὴν ἐφοδον, ὁ παρακολουθῶν Σείχουλ-Ἰσλάμ ἀνέωξε τὰς πύλας τοῦ παραδείσου, ἐξυμνῶν τὰς Οὐρὶ αὐτοῦ καὶ τὰς μετ' αὐτῶν ἀπολαύσεις. Οὕτω πάντες ἐμπνευσθέντες ὑπὸ προσδοκίας πλοῦτου καὶ μελλούσης ἀπολαύσεως, ἐπιτίθενται τὴν ὀγδόην ἡμέραν λάβρως κατὰ τοῦ Παλαμηδίου, δ' αὐθιμερὸν ἀλίσκουσιν ἐξ ἐφόδου, τὴν ἐπιούσαν δὲ κυριεύουσι καὶ τὸ Ναύπλιον, οὗ ἡ φρουρὰ μόλις ἀνήρχετο εἰς 700 ἄνδρας. Οἱ Ἕλληνες καίτοι λαμβάνοντες ὑπὸ τῶν Ἑνετῶν ἐν δουκάτον καθ' ἐκάστην, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ δὲν ἠθέλησαν ἤδη νὰ συναγωνισθῶσι μετὰ τῶν πολιορκουμένων, καθ' ὅσον ἦσαν πρόσφατοι αἱ κακώσεις, ἃς ὑφίσταντο τέως παρ' αὐτῶν.

Ἡ φρουρὰ καὶ οἱ κάτοικοι ὑπέστησαν μεγίστας συμφορὰς· οἱ σωθέντες ἐκ τῆς κατὰ τὴν ἄλωσιν σφαγῆς μετήχθησαν δεδεμένοι ἅπαντες, διὰ τῶν πρὸς τὴν Κάνανθον τελεμάτων εἰς τὰς ὑπαιρέας τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, ὅπου οἱ πλεῖστοι ἀπέθανον ὑπὸ τῆς πείνης, καὶ τοῦ ψύχους· μεταξὺ τῶν θυμάτων καταλέγεται καὶ ὁ Λατίνος ἐπίσκοπος Καρλίνος καὶ πολλοὶ ἱερεῖς.

Οἱ πολιορκητὰὶ περὶ τὰς 120,000 εὐρον ἐν τῇ ὀρισθείσῃ πόλει πλοῦσι λάφυρα, ὧν μετέσχον ἅπαντες λαβόντες ἕκαστος ἀνά 10—20 πουγγία. Ὁ Σερσασκέρης εὗρεν ἐντὸς τοῦ φρουρίου μέγαν ἀριθμὸν ὀρειγαλκίων καὶ σιδηρῶν πυροβόλων, πυρίτιδα, μόλυβδον, σφαίρας, βόμβας καὶ θβίδας. Ὁ Σουλτάνος περιῆλθε τὴν ἀλωθεῖσαν πόλιν ἐν θριάμβῳ θαυμάζων τὰ τεῖχη καὶ τὰς ἐπάλξεις αὐτῆς καὶ ἀμείβων γενναίως τοὺς διαπρέψαντας κατὰ τὴν πολιορκίαν. Αἱ Ἐκκλησίαι μετεβλήθησαν εἰς Τζαμία καὶ ἡ διοίκησις τῆς πόλεως ἀνετέθη εἰς τὸν Ὀσμᾶν Ἄγᾶν τῶν Ἀσιανῶν.

Τὸ Ναύπλιον διὰ τῆς βραδύτερον συνομολογηθείσης μεταξὺ Ἑνετίας καὶ Τουρκίας κατὰ

τὸ ἔτος 1718 ἐν Πασσάροβιτζ εἰρήνης ἔμεινεν εἰς τὴν κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας μέχρι τῆς 20 Ἰουλίου 1822, ὅτε κατελήφθη ἐξ ἐφόδου ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ἀρχηγῶν τοῦ Σταύκου Σταϊκοπούλου,

Ἐν Ναυπλίῳ, 1 Ἰουνίου 1879. Μ. Γ. ΛΑΜΠΡΥΝΙΔΗΣ.

ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Γ'

Τῆς ΚΥΡΙΑΣ Χ' — Εἰς ΜΕΔΙΟΛΑΝΑ

Ἐν Ἀθήναις, τῆς 30 Μαΐου 1879.

Ἐχεις δίκαιον. Τὰ Μεδιόλανα εἶνε ἀναντιρρήτως ἡ ὠραιότερα πόλις τῆς Ἰταλίας. Δὲν ἔχουσι βεβαίως οὔτε τὴν ζωηρότητα τῆς Νεαπόλεως, οὔτε τὸ κλασικὸν γόητρον τῆς Ῥώμης, οὔτε τὴν ἐπιβάλλουσαν ἐκείνην σεμνότητα καὶ χάριν τῆς Φλωρεντίας. Δὲν ἔχουσιν ὅμως ἐπίσης οὔτε τὸν ἐπαιτικὸν καὶ ῥυπαρὸν πληθυσμὸν τῆς πρώην πρωτεύουσος τοῦ παλαιοῦ νεαπολιτικοῦ βασιλείου, οὔτε τοὺς ῥασοφόρους καὶ τὰς κωδικουσίας καὶ τοὺς λοιμώδεις πυρετοὺς τῆς οὐρανόπολεως, οὔτε τὴν ἐρημίαν ἐκείνην τῆς βασιλίδος τῆς Τοσκάνης, ἣτις ἐμπνέει σήμερον ἀληθῆ λύπην εἰς τὸν γνωρίζαντα τὴν Φλωρεντίαν ἀλλοτὲ ποτε, εἰς ἡμέρας δόξης παρελθούσης. Ὁλίγας ἡμέρας ἔμεινα πρό τινων ἐτῶν εἰς Μεδιόλανα. Μὲ ἠύφραναν ὅμως, σὲ βεβαίῳ, κατὰ τὸ βραχὺ αὐτὸ διάστημα, τὸ ἐξωτερικὸν ἐκεῖνο ἦθος τῆς εὐτυχίας, τὸ ὁποῖον βλέπει εὐθύς πρῶτον ὁ ἐπισκεπτόμενος τὴν πόλιν, καὶ τὸ ὁποῖον διαθέτει τόσον εὐχαρίστως τὸν θεατὴν, ὅπουδῆποτε καὶ ἂν τὸ ἀπαντήσῃ, εἴτε εἰς πόλιν ὀλόκληρον, εἴτε εἰς οἰκίαν εἴτε καὶ εἰς ἄτομον ἄπλοῦν. Εἴσελθε εἰς Ὀλλανδικὴν οἰκίαν, καὶ θὰ ἰδῆς πόσῃ θὰ αἰσθανθῆς εὐχαρίστησιν, βλέπουσα πάντα τὰ ἐν αὐτῇ καθάρια καὶ ἐν τάξει, τὸ ἔδαφος στίλβον, τὰς ὑέλους τῶν παραθύρων ἀστραπτύσσας ἀπὸ τὸ τρίψιμον, τὰ παραπετάσματα λευκά ὡς γιόνα, τὰ κλειθρα λάμποντα ὡς κάτοπτρα. Αἰσθάνεσαι εὐθύς, ὅτι ὁ ἰδιοκτήτης οὐ μόνον εὐπορεῖ, ἀλλὰ καὶ γνωρίζει πῶς πρέπει νὰ ζῆσῃ ἐν εὐπορίᾳ· τὸν μακαρίζεις ἐνδομύχως, ἡ εὐμερία ἐκείνη ἀνατακτάται εἰς τὴν ψυχὴν σου καὶ ἀνατέλλει κατόπιν ἐπὶ τοῦ προσώπου σου, καὶ ἡ καρδιά σου εὐρύνεται ὑπὸ ἀνεξήγητόν τι ἀλλ' εὐάρεστον συναίσθημα, ὅμοιον πρὸς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς προξενεῖ τὸ ἄρωμα εὐόσμου ἄνθους. Δὲν ἤξεύρω, ἂν ἐρμηνεύω καλῶς τὴν ἰδικὴν σου εὐχαρίστησιν, ἀλλ' εἰς ἐμεὺ τοῦλάχιστον τοιαύτην τινα ἐπροξένησεν ἐντύπωσιν ἢ πόλιν σου, ὅτε κατὰ πρῶτον τὴν εἶδα. Ἡ καθαριότης τῶν ὁδῶν καὶ τῶν κατοικίων, ἡ αὐτάρκης ἐκείνη εὐχαρίστησις ἡ λάμπουσα ἐπὶ τῆς χρηστῆς αὐτῶν καὶ ἀκάκου μορφῆς, τὸ σπεῦδον καὶ μεμετρημένον βῆμα τῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἐσυμπέραινε τις εὐθύς, ὅτι οἱ βαδίζοντες οὔτε κηφῆνες ἦσαν οὔτε πε-

ρίεργοι, ἀλλὰ μετέβαινον εἰς τὸ ἔργον των, ὅλα αὐτά, ὡς καὶ ἡ παντελής ἔλλειψις ἐπαιτῶν καὶ ἀργῶν ἀνθρώπων, μού ἐπροξένησαν ἐντύπωσιν ὁποῖαν εἰς οὐδεμίαν ἄλλην ἠσθάνθηνα εὐρωπαϊκὴν πόλιν.

«Ἀλλὰ, θὰ ἐκφωνήσῃς βέβαια, ἐγὼ σοῦ ζητῶ νέα ἐξ Ἀθηνῶν, καὶ σὺ μοῦ γράφεις διὰ τὰ Μεδιόλανα!» Συγχώρει με, ἀγαπητή μου· ἔχεις δίκαιον. Ἐλησμονήθη πρὸς στιγμὴν, ἀλλὰ δὲν σοῦ γράφω καὶ διατί ἐλησμονήθη, διότι . . . γνωρίζω ὅτι θέλεις ἐπιστολὰς couleur de rose, καὶ ἂν σοῦ ἔγραφον τὴν αἰτίαν τῆς λήθης μου, πολὺ διαφορετικὸν θὰ εἶχεν ἡ αἰτιολογία μου τὸ χρῶμα.

Νέον ἐξ Ἀθηνῶν δὲν ἔχω ἄλλο μεγαλείτερον καὶ σπουδαιότερον νὰ σοῦ γράψω, εἰμὴ ὅτι ὁ θίασος τοῦ Ταβουλάρη ἤρχισε τέλος πάντων τὰς παραστάσεις του παρὰ τὰς ὄχθας τοῦ Ἰλισσοῦ. Λέγω ὄχθας, σημειῶσαι, ἐξ ἀπλῆς παραδόσεως, χωρὶς νὰ ἐννοῶ παντάπασιν νὰ προσβάλω τὸν εἰρηρικὸν μας Ἰλισσόν, ὀνομάζουσα αὐτὸν ποτάμιον. Εἶνε ἀληθές, ὅτι ἡ ἐπὶ τοῦ καλλωπισμοῦ τῆς πόλεως ἐπιτροπὴ ἔκριεν ἀναγκαῖον νὰ ἐγείρῃ παρόχθια τεῖχην, ἵνα προφυλάξῃ, φαίνεται, τὰ χῶματα τῆς ὁδοῦ ἐναντίον τῆς κατακτητικῆς ὁρμῆς τοῦ κλασικοῦ ῥύακος. Ἄλλ' ὁ πτωχὸς—τῷ ὕδατι—Ἰλισσὸς δὲν ἔχει ἀναντιρρήτως κακοὺς σκοποὺς, καὶ ἁμοιάζει, νομίζω, αὐτὴν τὴν φορὰν, μὲ κράτος τι, κλασικὸν ἐπίσης, τὸ ὁποῖον ἐμπόδιζον ἄλλα μεγαλείτερα κράτη νὰ πολεμήσῃ, ἐνῶ ἐκεῖνο τὸ ταλαίπωρον οὐδὲ κἂν ἐσυλλογίζετο τοιαῦτα κινδυνώδη ἐπιχειρήματα. Ἦρχισε λοιπὸν ὁ κλασικὸς Μένανδρος τὰς κλασικὰς του παραστάσεις παρὰ τὸ κλασικὸν ποτάμιον, ἡκυριολεκτικώτερον παρὰ τὰ χαλίκια τοῦ κλασικοῦ ποταμίου, ἐπὶ θεάτρου ἀνακαινισθέντος ἐκ βάθρων, ὑπὸ τὴν λάμπην ἀερίφωτος αὐτὴν τὴν φορὰν, καὶ ἀπέναντι κοινού, τὸ ὁποῖον τίποτε ἄλλο δὲν θέλει καλλίτερον, εἰμὴ νὰ ἀνατριχιάζῃ ἑκατοντάκις τῆς ἐσπέρας πρὸς τὰς φοβερὰς σκηνὰς τῶν οἰκογενειακῶν δραμάτων τοῦ Denney, νὰ μουσχεύῃ τέσσαρα τοῦλάχιστον μανδύλια διὰ τῶν δακρῶν, ἄτινα προκαλεῖ ἡ περιπαθὴς ἀπαγγελία τῆς πρωταγωνιστρίας, καὶ νὰ χειροκροτῇ ἐκθύμως la prose τοῦ κ. Ταβουλάρη, ὅστις ἀπὸ τίνος ἔγινε καὶ μεταφραστῆς, καί—μὰ τὸν Θεόν, νομίζω καὶ συγγραφεύς. Εἰς αὐτοῦ τοῦλάχιστον τὸν κάλαμον ἀπέδωκε τὸ κοινὸν τὴν προκήρυξιν, δι' ἧς ὁ θίασὸς του ἐδήλωσεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους τὴν ἑναρξιν τῶν παραστάσεων αὐτοῦ. Ὑποθέτω ὅτι θὰ ἔχῃς τὴν φυσικὴν καὶ πατριωτικὴν περιέργειαν νὰ τὴν ἀναγνώσῃς· ἐπειδὴ δὲ μοῦ εἶνε ἀδύνατον νὰ τὴν ἀντιγράψω ὀλόκληρον ἐντὸς ἐπιστολῆς, σοῦ μεταδίδω μόνον τὴν ἀρχὴν τῆς. «Ἀφιπεύοντες», λέγουσιν οἱ Ἕλληνες ἠθοποιοί, «ἐκ τοῦ Πηγᾶσθου, ὅστις ἐν τῷ παρελ-